

a könyv

PONT ÚGY

Ágyban fekvé, kócosan. Megsárgult nyálfolt a lepedőn. Száraz bejgli az ágy mellett. Félbehagyott étel. Az ünnep vége. A semmi kezdete? Koponyámban, mint kongó fémdobozban zörgetem emlékeimet.

Ágyban fekvé, kócosan. Hajnali szivdobogás. Számolni a lüktetést: egy, kettő, három, három és fél, szünet. Begubózni magzatpózba. Apámra gondolni, dohányszagú kezére, borostás állára. Karácsonyi pillantására. Aprópénzcsörgésre pénztárcájában. Elfordulásra, tenyerére, ahogy vállamra teszi. Nézni a hátát. Bekanyarodik a sarkon. Elmegy. Szerettem. Szenvedtem. Magányomban ölelném anyámat, ő elfordul. Fél év múlva: magányomban ölelném anyámat, ő elfordul. Tíz év múlva: magányomban ölelném anyámat, ő elfordul.

Ágyban fekvé kócosan. Tegnap hangokat idézni. Kanálcörgést, gyufasercenést, széknnyikorgást, szürcsölést, széknnyikorgást, telefonba suttogást, a titok csendjét. Pont, mint otthon. Tegnap felismerés: szerelmem mást szeret. Pont, mint egykor apám.

Ágyban fekvé kócosan. Tegnap érzések kísértének. Szorítás a mellkasban, agyban vértódulás. Harag keserű íze a szájban. Boszszú: a megcsalásért. Megölni, kifolytatni a vérét! Benne taposni. Leülök a parkettára. Túllevelet, fényfűzért bámulok. Fekete folyóként csordogáló szemfestéket mázoló ököllet. Csendben zokogok. Ülök, bámulok, ülök, bámulok, ülök, bámulok. Fekete kérdések festik még feketédobre az ünnepet. Hogy nem vettem észre? Mit rontottam el? Én rontottam el? Mikor kezdődött? Ki lehet a másik? Szébb, jobb ná-

lam? Többet tud adni? Jobban tud szeretni? Mióta vernek át? Szül neki gyereket? Én nem tudtam. Selejty vagyok! Anyám nem volt az, mégis megcsalták. Pont, mint engem. Anyámra gondolok. Elfordult. Nem mondta, milyen a szerelem. Vádolom! Őt is! Apám anyámat vádolta: nem tudott szeretni. Ezért hagyta el. Felállok. Visz a lábam. Agyam tompa. A fürdőszoba hűvös csempéjét szuggerálok. Csodát várok. Pont, mint egykor anyám. Kopott ajtón repedéseket számolok. Se most, sem akkor: nem történik csoda. Nem álmodtam. Hídeg vízzel józanodom. Sminkelek. Terített asztallal várom. Parkettanyikorgás, fényes fekete cipő érkezése. Magas, ápolat, ünnep illata van. Bámulom, nincs zavarban. Mintha semmit nem tett volna. Mintha zsebébe rejtette volna a másik életét. Holnap könnyedén előhúzza. Mintha mindig csalna.

Megszokta? Anyám vádja: minden férfi hazug. Apám egykor két asszonyt ölelt. Egy időben. Szüleimet boldognak láttam. Minket is annak hisznek. Eljárunk, virslit eszünk, sört iszunk, együtt. Eljárunk, barátkozunk, lakást veszünk, együtt. Lefekszünk, együtt. Lefekszünk, elfordulunk. Mások boldognak hisznek. Minket, együtt. Pedig elfordultunk. Már egymás hátát sem látjuk. Csengettyűszó térít magamhoz. Papírzörgés. Megölel. Ünnep illata van. Pont, mint

apámnak. Hazugság illata van. Pont, mint apámnak.

Ágyban fekvé kócosan. Mélázni tegnapi gondolatokon. Megölni, elengedni? Bántani, simogat-

Határoztam. Én is lezárom! Nem úgy, ahogy apámék! Szerelmemre gondolok. Megcsalt. Szeretem. Megcsalt. Szeretem. Legyen neki könnyű. Legyen

Zuhanás (a *Zuhanás* sorozatból)

ni? Jól dönteni! Én őt szeretem, ő mást szeret. Jól dönteni! Apámra gondolok. A hazug esztendőkre. Anyám arcára, amikor apám kimondta: elmegyek. Ismeretlen hangszínekre, ahogy a múltat gyalázzák. Anyám könnyölgésére: ne menj el! A gyerek miatt ne! Fenyegetésére: ha elmész, megbánod! Apámra gondolok. Hosszú, fekete kabátjára, parázsló cigarettájára, a becsapódó ajtóra. Anyámra gondolok. A konyhában ült, sírt. Néztém. Szép volt. Még akkor is.

neki jó. Megmentem a hazugságtól! Megmentem attól, hogy bántasson! Mert szeretem.

Ágyban fekvé kócosan. Újra látom: rám néz. Ajándékok között, hazugságok között. Nem mosolyog. Már formálja a szót, már mondaná. Megelőzőm. Menj el, suttogom. Nem szeretlek, nincs szükségem rád! Hazugságom halálos méreg. Öngyilkosság? Anyám akkor megpróbálta. Megmentették. De a lelke, a lelke belehalt.

Tegnap hallgatás. Kiáltanék. Nem tudok. Ne hagyj itt! Kiál-

tanék. Nem tudok. Szerelmem feláll. Könnyedén teszi. Terhét rám hagyja. Könyv zuhan a padlóra. Tőlem kapta. Nem veszi fel. Nem könyörög irgalomért. Tudja, hogy tudom?! Néma hála. Mert nem neki kellett kimondani. Legyen neki könnyű, legyen neki jó. Fekete fényes cipő. Bámulom. Isten veled! Parkettanyikorgás. A hátát látom. Pont, mint apámét. Kulcscsörgés, ajtócsapódás. Az ágy szélén ülök. Testem idegen. Sírok, ordítok, sírok, ordítok! Elalszom.

Ágyban fekvé kócosan. Túl az éjszakán, túl a tegnapi szavakon. Fényben ébredés. Kávéillat a konyhából. Reményillat. Visszajött? Anyám lép a szobába. Hogy kerül ide? Nem értem, de nem firtatom. Nincs erőm hozzá. Apám meghalt. Egy éve. Anyám azóta törődik velem. Ételt hoz, takarít. Nem kérdez, nem ölel. Hallgat. Csak ételt hoz, takarít.

Kezében most fehér papírt tart. Haja, ruhája makulátlan. Sosem volt ilyen szép. Leül. Az ágy szélére. Egymást nézzük. Elém teszi a papírt. A konyhaasztalon találta. Az üzenet nekem szól. Megnézte. Olvasom az ismerős kézírást. Lakáskulcs a postaládában. Többé ne keress! Tenyeremmel takarom arcomat. Könyvezem. Magányomban anyámat ölelném. Félek, újra elfordul. De ő zsebébe nyúl, zsebkendőjét vesz elő. Felitítja arcomról a könnyeket. Közélebb húzódik, átkarol.

Ágyban, kócosan. Ölelem anyámat. Megsárgult nyálfolt a lepedőn. Száraz bejgli az ágy mellett. Az ünnep vége. Valami kezdete. Anyám feláll, kinyitja az ablakot. Összegyűri a fehér papírra írt tegnapi üzenetet. Kidobja. Visszaül mellém, újra megölel. Szivdobogását hallgatom.

Döme Barbara

TÖRTÉNETEK AZ ŐRÜLETRŐL

Pörgős, izgalmas, életszerű történetek néhol kis lírai felütéssel, súlyos és tragikus elbeszélések az örület és a normalitás vékony határán táncoló emberi pszichéről – Döme Barbara első novelláskötete az eddigi évek egyik legkiemelkedőbb prózai munkája, eszünkbe juttatja Sylvia Plath *Üvegburája* című regényét, de Muszka Sándor legutóbbi verseskötetét, a *Szégycsont* is.

Kiskamasz voltam, amikor kezembe került Sylvia Plath *Üvegburája*, ami nem gyermekeknek való, s valószínűleg nekem sem minden volt érthető a paplan alatt elemilámpával elolvasott könyvből. „Nagyon-nagyon csendesnek és üresnek éreztem magam, akár egy tornádó magja, ahogy csak sodródik kábultan a körülötte tomboló pokoli zűrzavar legközepe” – ehhez hasonló gondolatok egy kamaszodó lány számára izgalmasak, könnyű behelyezkedni a sztoriba, elég, ha csak kicsit introvertáltabb, álmodozóbb valaki.

Döme Barbara novelláskötetének címe, a *Nők a cekkerben*

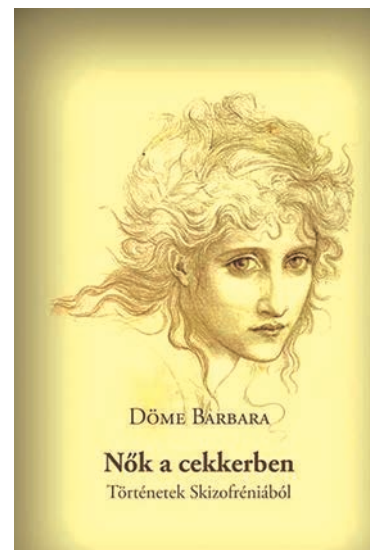
metaforikus, sejtelmes, magába foglalja azt, amiről szól ez a feszes szerkezetű, átgondolt, nyelvilag is kifinomult novelláskötet. A borítón egy nő portréja. A semmibe néz, tekintete szomorú, haja zilált. Az alcím (*Történetek Skizofréniából*) gyorsan behívta Sylvia Plath-ot, automatikusan valamilyen párhuzamot kerestem a két könyv között. Ez viszont nekem már túlságosan direkt, lelövi a poént, azt, hogy pszichés zavarokról, családi tragédiákról, gyermekkori traumákról, a magányról szólnak ezek a történetek. Ráadásul nem minden főhős elmebeteg, van, aki csak egyszerűen lelki sérült,

valamilyen nehéz terhet cipel, amivel nem tud együtt élni.

Az író jó megfigyelő, hősnői valóságosak, jól megformált karakterek, akik valamilyen okból kifolyólag elveszítették a talajt a lábuk alól, és magukkal sodorták őket az örület. Az egyik hőse nem tud állapotos maradni, kirúgják a munkahelyéről egy szebb és sikeresebb nő miatt, megerőszkolják, elveszíti a szeretteit, rákap az alkoholra. Szereplői más életet képzeltek maguknak, nem sérült gyermeket, aki miatt a férj lelél, se nem alkoholistá apát, aki szexuális aktusra kényszerít. Az emberi psziché kényes műszer, elég egy súlyos tragédia, egy komolyabb trauma, és lehetséges, mi, olvasók is azt hallucinálnánk, a felső szomszédban folyton magas sarkú cipőben járnak, vagy meg akarnánk ölni az apánkat.

Debütöketeknél általában

akadnak hiányosságok is, ám Döme Barbara esetében nem lehetne kiragadni gyengébb no-

vellákat, elnagyolt karaktereket. Eleget várt a szerző a megjelenéssel, kiválasztotta a legerősebb novelláit, kellőképpen sokat érlelte

őket. Mindez a szerkesztőt, Király Farkast is dicséri, hiszen jó könyv nincs jó szerkesztő nélkül.

Az író jó mesélő, nem válik didaktikussá, sablonossá, nincsenek üresjáratok, fölösleges töltelékcsorok, nem akar regénynek tetsző szövegfolyamot létrehozni, csak azért, mert az eladhatóbb, divatosabb műfaj. A kötet egyik különlegessége a két költőből novella, amely rövid sorokba tördelve akár vers is lehetne. Ez némiképp elüt a többi írástól, ám nem zavarja meg a könyv egységét, inkább úgy mondanám, kiemelkedik, afféle ráadás, akár a jó vacsora után egy pohár finom bor. Azt is sejteti, Döme Barbara következő kötete talán verseskötet lesz.

Döme Barbara: Nők a cekkerben (Történetek Skizofréniából). Arany János Alapítvány, Budapest, 2019